

BANK DOBRYCH PRAKTYK

Anna Krukowska

**„Dziecięce zabawy babci
i dziadka”. Scenariusz zajęć
z zakresu edukacji regionalnej**

**MIEJSKIE PRZEDSZKOLE INTEGRACYJNE NR 35
IM. MAŁEGO KSIĘCIA W CZĘSTOCHOWIE**

Imię i nazwisko autora (autorów), zajmowane stanowisko, funkcja, krótka notka o autorze (autorach)

Anna Krukowska, nauczyciel w Miejskim Przedszkolu Integracyjnym nr 35 im. Małego Księcia w Częstochowie

Nazwa, dane kontaktowe szkoły/placówki

**Miejskie Przedszkole Integracyjne nr 35
im. Małego Księcia w Częstochowie
ul. 1 Maja 5**

Tytuł przykładu dobrej praktyki

„Dziecięce zabawy babci i dziadka”. Scenariusz zajęć z zakresu edukacji regionalnej

Etap kształcenia

wychowanie przedszkolne

Termin i miejsce realizacji

11.02.2015 r.

Miejskie Przedszkole Integracyjne nr 35 im. Małego Księcia w Częstochowie

Temat: „Dziecięce zabawy babci i dziadka”. Scenariusz zajęć z zakresu edukacji regionalnej.

Cele główne:

- Zapoznanie z regionalizmem w zabawie i piosence ludowej.
- Zapoznanie z elementami sztuki ludowej w wytworach plastycznych.

Cele operacyjne. Dziecko:

- Wysłuchuje fragmentu tekstu opowiadania.
- Poznaje sprzęty występujące dawniej w izbie wiejskiej.
- Poznaje zabawki i zabawy ludowe.
- Bawi się z uwzględnieniem zasad ustalonych w zabawie.
- Współdziała w grupie.
- Operuje nożyczkami podczas wycinania wycinanki.
- Ugniata papier.
- Przelicza na konkretnie.

Metody:

- Asymilacji wiedzy: słuchanie fragmentu tekstu, oglądanie kącika regionalnego, poznanie zabaw ludowych.
- Praktycznego działania: ćwiczebne, muzykowanie, taniec.

Formy pracy:

- zbiorowa,
- grupowa,
- indywidualna.

Środki dydaktyczne:

- H. Januszewska, „Pyza na polskich drózkach”, Nasza Księgarnia, Warszawa 1956, część 1, s. 3–18.
- Informacje nt. zabaw ludowych zaczerpnięte z Internetu: <http://wiano.eu>.
- Nagranie CD „Gdzie się podział Kusy Janek?” K. i J. Prusinowscy.
- Wyposażenie kącika regionalnego znajdującego się na terenie przedszkola.
- Drewniane instrumenty: marakasy, drewnienka, tarki.
- Woreczki z grochem do zabawy – gra zośka.
- Kolorowe wycinanki, kleje, nożyczki.
- Papier przeznaczony do recyklingu (stara gazeta, zużyte kartki papieru).

Wybrane cele z Podstawy programowej wychowania przedszkolnego:

- 1.2. Przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych.
- 8.1. Śpiewa piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe; chętnie uczestniczy w zbiorowym śpiewie, w tańcach i muzykowaniu.
- 9.2. Przejawia, w miarę swoich możliwości, zainteresowanie wybranymi zabytkami i dziełami sztuki oraz tradycjami i obrzędami ludowymi ze swojego regionu.
- 13.1. Liczy obiekty i odróżnia błędne liczenie od poprawnego.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie: „Wszyscy są, witam was”.
2. Zapoznanie z Pyzą.

Słuchanie fragmentu tekstu „Pyza na polskich drózkach” autorstwa H. Januszewskiej.

„Mazowiecka gospodyni w wielkiej misie ciasto czyni.

Zaczyniła, rozrobiła, z ciasta – pyzy utoczyła.

Rozpaliła drewka suche, a wiatr – psotnik w komin dmucha:

– Pysz gotują pełen gar! Zaraz w garze zrobię czar!

Szatawiła dmuchnął w komin, ogień huknął, strzelił płomień.

Ciąg grzmi w piecu! Para śpiewa i jak bęben gra pokrywa!

Zobaczycie, co się zdarzy! Toć wiatr w piecu gospodarzy!

- Ej- dziś! Dziś! Dziś!- a ochoczo! Bajki z garnka wnet wyskoczą!

Gospodyni gar odstawia. – Co z tym garnkiem się wyprawia?
Brzdąka, świszczy, gwizdże, gra! Taki dzisiaj humor ma!
Ale pyzy się udały! Miękkie, pulchne, krągłe, białe...
Pięknie się udały – wierzcie! Chodźcie, dzieci! Łyżki bierzcie!
Jedna – krągła... krągła druga... A ta trzecia – oczkiem mruga!
– Matulu, matulu! Ta Pyza ma oczy! Ja Pyzę – na łyżę! A ona – jak skoczy!
Hycnie z łyżki na stół! Stoi! I powiada: – Ludzie moi,
Tu się nie ma co cudować – wiatr mnie musiał zaczarować!
Dla nikogo nie nowina, że prym w baśniach – wicher trzyma.
Czasem chuchnie, czasem dmuchnie – dziś to właśnie czynił w kuchni!
Dzisiaj – czarów w gar nadmuchał, w Pyzę tchnął dziarskiego ducha!
I wigoru, i humoru wyczarował we mnie sporo!
Dziarska jestem: stać nie mogę! Już bym chciała ruszyć w drogę!
Tylko dajcie mi spódniczki i kabacik, i buczki!
– Toć my na to, jak na lato! Dajcie Pyzie buty, tato!
A koszulka i kabatka nie poskapi Pyzie matka!
– Pięknie, dzieci, wam dziękuję! Od razu się z polska czuję!
Z polska noszę się i chodzę, bo z Mazowsza się wywodzę!
Rwą się naprzód nóżki zwawe – pora ruszać na wyprawę!
Wabią mnie ścieżyny, dróżki – rwą się naprzód moje nóżki!
– Gdy ci pilno do podróży, bywaj zdrowa, Pyzo miła!
Niech ci wędrowanie służy, byś nam zdrowa powróciła!
– I was niech zastanę w zdrowiu, dobrej myśli, w dobrym bycie!
Wróć: wszystko wam opowiem – wszystko, dzieci, usłyszycie![...].”

- Oglądanie kącika regionalnego. Zapoznanie z przedmiotami występującymi dawniej oraz zabawkami ludowymi.

- Poznanie zabaw ludowych.

Dawniej poza pracą i dniami świątecznymi, dzieci nie miały zbyt wielu rozrywek, ponieważ musiały pomagać rodzicom w pracach polowych. Ale kiedy nadarzyła się wolna chwila, to lubiły bawić się w gry i zabawy zespołowe, np. w berka, bierki, toczenie obręczy, zabawy w dom, stary niedźwiedź, zaklepany, zbijany. Do zabawy miały drewniane zabawki, najczęściej ręcznie robione przez rodziców, czy też dziadków, dla których wytwarzanie klepaków czy gwizdków było formą spędzania wolnego czasu. „Chłopcy lubili bawić się w wojsko, policjantów i złodziei. Uwielbiali gonitwy, wyścigi, gry zręcznościowe. Chodzili po drzewach, płotach, wspinali się na dachy domów. Uwielbiali jazdę na prawdziwym koniu, na oklep. Grali w piłkę zrobioną z wełny. Dzieci grały też na własnoręcznie wykonanych instrumentach: piszczałkach i fujarkach. Wymyślali gry z użyciem kamyczków lub kawałków kory, strzelali do celu z procy. Dziewczynki plotły wianki z kwiatów, robiły korale z nasion i jagód, wyplatały z traw różne zabawki, bawiły się w sklep lub w dom, śpiewały

piosenki. Zarówno dziewczęta jak i chłopcy bardzo chętnie tańczyli i śpiewali przy muzyce”¹.

- Wyliczanki:
 - ✓ *Entliczek, pętliczek, czerwony stoliczek.
Na kogo wypadnie, na tego bęc.*
 - ✓ *Aniołek, fijołek, róża, bez.
Konwalia, balia, wściekły pies.
Aniołek, fijołek, róża, bratek,
Powiedz dziewczeczko, ile masz latek?
Raz, dwa, trzy – wychodź ty.*
 - ✓ *Płynie jabłko po wodzie, kto je znajdzie, ten będzie...*
 - ✓ *Powiedziała Święta Klara, że to będzie ładna para.*
 - ✓ *On, ona, mąż, żona, cygan, cyganka, Iwan, Iwanka.*
 - ✓ *en, en, wychodź ten!*
 - ✓ *Berek, berek, goń nas berku
Dookoła tego świerku
Choćbyś przebiegł cały las
To i tak nie złapiesz nas.
Raz, dwa, trzy, gonisz ty!*

- Zgadywanki: *zgaduj zgadula, w którym ręku złota kula.*
- Gry zespołowe: *ciuciubabka.*
- Zabawy zręcznościowe: *zośka.*

5. Muzykowanie.

Gra na drewnianych instrumentach (marakasy, drowienka, tarki) do melodii ludowych.

6. Taniec w kole z przytupem do melodii „Ogróduszek” (płyta CD „Gdzie się podział Kusy Janek?”, ścieżka nr 18).

7. Wycinanki papierowe.

Sztuki wycinania z papieru dziewczynki uczyły się od najmłodszych lat, aby wraz ze swoimi matkami i babkami dekorować izby przed uroczystościami rodzinnymi oraz Bożym Narodzeniem i Wielkanocą. Starano się to czynić jak najpiękniej, aby wystrój wzbudzał zachwyt gości. Ponadto samodzielnie wykonane dekoracje miały świadczyć o talentach i gospodarności, a szczególnie ważne było to dla panien na wydaniu.

Do wykonania ozdoby z wycinanki każde dziecko dostaje kolorowy papier złożony na połowę z narysowanym ołówkiem wzorem. Zadaniem dzieci jest cięcie wycinanki po

¹ <http://wiano.eu/article/1046>

wyznaczonej linii, a następnie po rozłożeniu wycinanki, przyklejenie jej na białą kartkę papieru.

8. Bitwa na kule śnieżne.

Każde dziecko dostaje 2 kawałki papieru (może to być strona ze starej gazety). Dzieci gniotą papier, najpierw używając tylko prawej ręki, a następnie lewej. Kiedy każdy ma już przygotowane 2 kule papierowe, nauczyciel dzieli dzieci na dwie drużyny z pomocą zaprezentowanych wcześniej wyliczanek. Drużyny stoją naprzeciw siebie, oddzielone krzesłami. Na znak nauczyciela, dzieci urządzają „bitwę na śnieżki” do piosenki pt.: „Kusy Janek” (płyta CD „Gdzie się podział Kusy Janek?”, ścieżka nr 20). Kiedy muzyka milknie, dzieci przestają rzucać „śnieżkami” i liczą „kule śnieżne”, jakie znajdują się po ich stronie. Następnie określają, po której stronie kul jest więcej a po której mniej.

9. Zakończenie zajęć: słuchanie ludowej kołysanki „Uśnijże mi, uśnij” (płyta CD „Gdzie się podział Kusy Janek?”, ścieżka nr 30).

Anna Krukowska